

dobro.¹ Intelektualec naj bi bil zavezan znanosti kot življenjski zaposlitvi, stremljenju k najvišjim idealom, javni rabi uma, izrabi retoričnih finesses ter izobraženosti, zlasti slednji, saj naj bi z njo varoval svoj status nosilca vednosti. Četudi njegovi splošni opisi mestoma odstopajo od navedene formulacije, jim je skupno, da se vselej vrtijo okoli njegove vloge hranilca in zastopnika umskega dela, pri čemer brezpogojno računajo na kooperacijo »publike«. Če se držimo teh kriterijev, je danes vloga, namenjena intelektualcu, že tako samoumevna, da bi mu lahko pripisali odvečnost. Govorimo lahko o premiku v družbeni zavesti, ki je bil tako celokupen, da so bile vse odlike in dolžnosti, s katerimi naj bi se ponášal intelektualec, distribuirane med ljudstvo. V nastalih razmerah je slednje prav tako dobro opremljeno z znanjem in vednostjo o javnih stvarih kot intelektualci sami. Lik intelektualca je bil posledično situiran na obrobje družbenega pejzaža, od koder izreka le še strokovno »resnico«. Pojemovno se je bil primoran prilagoditi duhu časa in postati vsesplošna oznaka za vse-znalca svoje obrti ali dela, zaradi česar je v zadregi pristal na minimalno rabo javnega uma.

Figure intelektualca se drži ambivalentnost, ki jo je moč razvozlati z aluzijo na spetost intelektualca in pedagoškega dela, področja prenosa in širjenja vednosti. Smotra obeh se prekrivata: vzgajanje in poučevanje ljudstva. Ravno zaradi tega intelekt ni samo stvar intelektualcev, razsvetljenosti, ki izhaja iz mukotrpnega dela, temveč skupnosti. Ker je intelektualec odgovoren za človeški rod nasploh, za njegovo zasnovo, razvoj in namen, ima v končni instanci v rokah pojem človeka kot takega. Od kod torej percepcija, da lahko ljudstvo shaja tudi brez intelektualcev in celo operira z enako vednostjo kot intelektualci, čeravno so prav slednji »po definiciji« kolektorji, hranilci ter raznašalci te dobrine?

Po klasični definiciji je intelektualec tisti, ki vztraja na univerzalnosti uma. Zastopa razdor v samo-konstrukciji človeških bitij in obenem deluje kot ravnotežje, ki ni nikdar navzoče. Ne obstaja tehnika ali pravilo, na katerega bi se lahko naslonil v svojem rezoniranju. Sledi tistemu vodilu, ki ga je Foucault zarisal za razsvetljenost bit: »Kaj lahko vemo, kaj moramo narediti in česa se lahko nadejamo?« (Foucault, 2008: 257) Pri tem ne smemo pozabiti na slavno Kantovo izpeljavo *Sapere aude*, drzni si vedeti, z dodatkom nekaj vrstic kasneje: *vendar ubogaj*. To je neverbalgična točka vseh sodobnih pedagogov, ki pogosto pozabljajo na ute-

1 Med »izbrisane« umovalce bi lahko uvrstili tudi šolnike, izobražence, poznavalce, razsvetljence, kritike, kulturnike in druge k umovanju naravnane duše. Ne gre za sinonime, saj pomensko niha jo med vednostjo in oblastjo. Intelektualca, ki se mu pričujoča razprava natančneje posveča, izrazito obeležuje (so)ustvarjanje javnega mnenja in posledično tudi družbene realnosti.